Biblioteca națională a Republicii Moldova
Exemplar legal Moldova


# Făclia

SĂPTĂMÎNAL SOCIAL-POLITIC
ȘI CULTURAL-PEDAGOGIC
INDEPENDENT

Gazeta apare din 1954
Nr. 36 (2319)
Vineri, 9 octombrie 1992
Prețul 1 rub.


Școala românească
în zona de ocupație rusă

## Apel

### Către pedagogi, către intelectualitate și toți oamenii de bună credință din Republica Moldova

**Dragi compatrioți!**

Forțele ostile din raioanele de est ale Republicii Moldova, dirijate de venetici sosiți pe meleagurile noastre străbune de pe aiurea și susținuți de unii trădători de neam și de patrie, au dezlănțuit o nouă campanie de deznaționalizare a băștinașilor.

Astăzi, cînd în republică se deschid școli și clase cu predarea în limba minorităților naționale (rusă, ucraineană, bulgară, găgăuză, idiș) în Transnistria băștinașilor li se închid grădinițele cu instruire în limba maternă, li se interzice în școli grafia latină. Față de copiii și pedagogii din raionul Grigoriopol se comit acte de vandalism — se percheziționează clasele și ghiozdanele elevilor, confiscîndu-li-se manualele cu grafie latină.

Părinții și elevii școlii nr. 1 din Grigoriopol, școlilor din Delacău și Crasnaia Gorca au declarat, începînd cu 21 septembrie a.c., o grevă de protest, copiii nu frecventează și nu vor frecventa scoala pînă nu vor fi reintrodusă grafia latină și restabilit dreptul de a studia în scoală pe baza manualelor editate în Republica Moldova. Organele locale și forțele ostile exercită acum asupra lor o presiune fără precedent, părinții sînt amenințați cu concedierea din serviciu, sînt bruscați și intimidați.

Societatea culturală «Transnistria» cheamă pedagogii, părinții și elevii din toate raioanele de est ale Republicii Moldova să se alăture inițiativei patriotilor din Grigoriopol întru mentinerea unității de neam de asigurarea destinului viitor al tinerei generații de moldoveni din estul republicii.

Apelăm către toate organele guvernamentale și de drept ale Republicii Moldova ca să ia de urgență atitudine față de evenimentele tragice ce au loc în aceste raioane, să asigure apărarea în ele a drepturilor constituționale și cetățenești.

În toate școlile din satele moldovenești din estul republicii sute de pedagogi, care nu susțin acțiunile organelor anticonstituționale, sînt destituiți, au rămas fără surse de existență. Executivul Societății «Transnistria» cheamă pedagogii, intelectualitatea, toți oamenii de bună credință din Republica Moldova să organizeze în școli acțiuni de protest în adresa smirnoviștilor din republica fantomă, acțiuni de susținere a patrioților din Grigoriopol, care au inițiat greva părinților și a elevilor.

Facem apel la conștiința fiecărui cetățean al Republicii Moldova spre a acorda ajutor pedagogilor transnistrieni destituiți. Donațiile financiare pot fi depuse în contul Societății «Transnistria»: 3700383 OPERU AKB, Moldsotbank, or. Chișinău.

**Contul de corespondent al băncii 700161403, MFO 280101703.**

**Cu mențiunea «Pentru pedagogii aflați în grevă».**

**Relații suplimentare la telefonul Societății «Transnistria»: 23-74-78.**

**Tudor TABUNȘCIC,**
**vicepreședinte al Societății «Transnistria».**

## Scrisoare-protest deschisă

### adresată redactorului ziarului raional «Drujba» din Grigoriopol, O. Condorscaia, radiodifuziunii locale, conducerii executivului raional în frunte cu S. Leontiev și A. Donic, directorului școlii moldovenești, S. Morarenco.

**Copiile: ambasadelor S.U.A. și a Rusiei în Moldova, mijloacelor centrale de informare în masă.**

Ne exprimăm adînca indignare în legătură cu activitatea ostilă a ziarului Dvs. care nu numai că nu corespunde denumirii sale «Drujba» («Prietenia»), dar care, totodată, împarte oamenii în «ai voștri» și «ai noștri», în cei de stînga și cei din dreapta. Contrar eticii de ziarist, în materialele publicate sînt folosite expresii inadmisibile. Are loc calomnierea bine dirijată a unor oameni absolut nevinovați. Cel care îndrăznește să exprime un punct de verde ce nu coincide cu punctul de vedere al conducerii raionului devine obiectul unor atacuri directe.

Într-un raion în care 63 la sută din populație o constituie moldovenii ziarul se editează numai în limba rusă, colaboratorii lui nu cunosc limba poporului despre care își scriu materialele. Pretextul invocat pentru închiderea variantei moldovenești a ziarului — lipsa doritorilor de a se abona — este un pretext fals. Or, cînd era redactor șef A. Danilov, în toamna anului trecut, abonații la varianta moldovenească a ziarului constituiau un procent considerabil.

Cupa răbdării au umplut-o o serie de materiale publicate în ultima lună la tema cea mai dureroasă și actuală — grafia limbii moldovenești. Nu are rost să le dovedești celor care timp de decenii nu au învățat limba poporului moldovean, care cum n-au cunoscut-o, așa și nu o vor cunoaște, nu vor poseda cele mai uzuale expresii. Ce drept moral au să ne dicteze cei cărora le este absolut indiferentă soarta noastră și a copiilor noștri, cei care niciodată nu au respectat și nu au ținut seama de opinia altora?

Părinții sînt indignați mai cu seamă de ultimul material, cel din 26 septembrie 1992, al redactorului-șef al ziarului «Drujba», O. Condorscaia, în care ea insulta fără nici un temei părinții, membrii comitetului părintesc, îi calomniază (a cîta oară) pe fostul director al școlii, C. Sainsus, și pe fosta metodistă a Direcției raionale de învățămînt, N. Sărăcuța. Aceste două femei nu au nimic comun cu evenimentele care au loc în raion.

În fiecare școală activează un comitet părintesc, de a cărui părere trebuie să țină seama administrația școlii. În cazul de față, hotărîrea de a declara o grevă a părinților și elevilor a fost adoptată la adunarea generală din 3 septembrie a părinților, decizia fiind semnată de majoritatea covîrșitoare a părinților.

Comitetul părintesc era dator să-și îndeplinească funcțiile pînă la capăt, deoarece cererea părinților ca instruirea copiilor în limba maternă să se facă pe baza grafiei latine a fost ignorată. Anume acești oameni curajoși sînt împroșcați cu noroi din toate părțile — la radioul local, în presa și la locul de muncă.

Colectivele de părinți și elevi.

1. Cer intentarea unor procese penale redactorului-șef al ziarului «Drujba», O. Condorscaia, și conducătorilor postului de radio local pentru calomnierea colectivului de părinți ai elevilor școlii nr. 1 din Grigoriopol.

2. Cer ca cetățeana O. Condorscaia să fie obligată să-și ceară scuze în mod public prin intermediul ziarului «Drujba» de la persoanele calomniate de ea în articolul din 26 septembrie 1992.

3. Cheamă oamenii (nu numai de naționalitate moldoveană) în semn de protest să nu se aboneze la ziarul «Drujba».

4. Cer să fie condamnată activitatea «Consiliului femeilor» din raionul Grigoriopol (și din întreaga Transnistrie) în frunte cu L. Cosareva pentru lipsă de obiectivitate și difuzarea în spațiul C.S.I. de informații false privind realitatea în raioanele din stînga Nistrului ale Moldovei.

Prin materialele sale ziarul «Drujba» le-a prezentat pe membrele acestei organizații agresive drept patrioate ale Transnistriei.

Conducători ai raionului și ai ziarului! Dacă v-a mai rămas un pic de rușine și dacă respectați opinia altora, publicați această scrisoare fără comentariile voastre speciale.

Voi aveți adevărul vostru, dar mai există și o altă părere care vă șochează, de care vă feriți ca de foc. Această opinie are tot dreptul să fie auzită.

**Textul scrisorii a fost adoptat unanim la 29 septembrie 1992 în cadrul adunării generale a părinților.**

ZONA DE SECURITATE.md